

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς και την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις για καταχρήσεις εμπιστευτικών πληροφοριών και για χειραγώγηση αγοράς

(2012/C 177/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 16,

Έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως τα άρθρα 7 και 8,

Έχοντας υπόψη την οδηγία 95/46/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 28 παράγραφος 2,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Διαβούλευση με τον ΕΕΠΔ

1. Η παρούσα γνωμοδότηση περιλαμβάνεται στη δέσημ τεσσάρων γνωμοδοτήσεων του ΕΕΠΔ για τον χρηματοπιστωτικό τομέα, οι οποίες εκδόθηκαν στο σύνολό τους αυθημερόν ⁽³⁾.
2. Στις 20 Οκτωβρίου 2011, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (στο εξής: ο «προτεινόμενος κανονισμός») και πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις ποινικές κυρώσεις για καταχρήσεις εμπιστευτικών πληροφοριών και για χειραγώγηση αγοράς (στο εξής: η «προτεινόμενη οδηγία»). Η Επιτροπή διαβίβασε τον προτεινόμενο κανονισμό και την προτεινόμενη οδηγία (συλλήβδην στο εξής: οι «πρότασεις») στον ΕΕΠΔ για γνωμοδότηση. Οι προτάσεις παραλήφθηκαν στις 31 Οκτωβρίου 2011. Στις 6 Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζήτησε τη γνώμη του ΕΕΠΔ για τις προτάσεις.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

⁽³⁾ Γνωμοδοτήσεις του ΕΕΠΔ, της 10ης Φεβρουαρίου 2012, σχετικά με τη δέσημ νομοθετικών μέτρων για την αναθεώρηση της τραπεζικής νομοθεσίας, για τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID/MiFIR) και για την κατάχρηση αγοράς.

3. Η γνώμη του ΕΕΠΔ ζητήθηκε άτυπα πριν από την έκδοση του προτεινόμενου κανονισμού. Ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι αρκετές από τις παρατηρήσεις του λήφθηκαν υπόψη στην πρόταση.
4. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η Επιτροπή και το Συμβούλιο ζήτησαν τη γνώμη του.

1.2. Στόχοι και πεδίο εφαρμογής των προτάσεων

5. Η οδηγία για την κατάχρηση της αγοράς (στο εξής: η «ΟΚΑ» ή «MAD») ⁽¹⁾, η οποία εκδόθηκε στις αρχές του 2003, θέσπισε ένα κοινό νομικό πλαίσιο στην ΕΕ για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την επιβολή κυρώσεων τόσο για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες όσο και για τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς.
6. Αφού εφαρμόστηκε επί σειρά ετών, η Επιτροπή αξιολόγησε την εφαρμογή της ΟΚΑ και εντόπισε διάφορα προβλήματα, όπως κενά στη ρύθμιση ορισμένων νομικών μέσων και αγορών, ελλείψεις στην αποτελεσματικότητα της επιβολής (οι ρυθμιστικές αρχές δεν διαθέτουν επαρκείς πληροφορίες και εξουσίες, οι δε κυρώσεις είτε απουσιάζουν είτε δεν είναι επαρκώς αποτρεπτικές), ασάφεια σε ορισμένες βασικές έννοιες, και διοικητικά εμπόδια για τους εκδότες.
7. Λόγω των προβλημάτων αυτών και των σημαντικών αλλαγών που επέφεραν στο χρηματοπιστωτικό τοπίο οι νομοθετικές και τεχνολογικές εξελίξεις και οι εξελίξεις της αγοράς, η Επιτροπή εξέδωσε νομοθετικές προτάσεις για την αναθεώρηση της ΟΚΑ, οι οποίες συνίστανται στον προτεινόμενο κανονισμό και στην προτεινόμενη οδηγία. Οι στόχοι πολιτικής της προτεινόμενης αναθεώρησης είναι η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και της ακεραιότητας της αγοράς και η παρακολούθηση των νέων εξελίξεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα.
8. Ειδικότερα, ο προτεινόμενος κανονισμός επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής του πλαισίου για την κατάχρηση της αγοράς, χαρακτηρίζει ως ειδικά αδικήματα τις απόπειρες κατάχρησης εμπιστευτικών πληροφοριών και χειραγώγησης της αγοράς, ενισχύει τις εξουσίες έρευνας που ανατίθενται στις αρμόδιες αρχές και θεσπίζει ελάχιστους κανόνες για διοικητικά μέτρα, κυρώσεις και πρόστιμα.
9. Η προτεινόμενη οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεοπίσουν ποινικές κυρώσεις για πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες ή περιπτώσεις χειραγώγησης της αγοράς εκ προθέσεως και για υποκίνηση και συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης των εν λόγω αδικημάτων. Επεκτείνει επίσης την ευθύνη στα νομικά πρόσωπα, περιλαμβανομένης, όπου είναι εφικτό, της ποινικής ευθύνης των ποινικών προσώπων.

1.3. Στόχος της γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ

10. Αρκετά από τα μέτρα που προβλέπονται στις προτάσεις και αποσκοπούν στη βελτίωση της ακεραιότητας της αγοράς και της προστασίας των επενδυτών έχουν αντίκτυπο στα δικαιώματα των φυσικών προσώπων σε σχέση με τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν.
11. Ειδικότερα, όταν οι αρμόδιες αρχές διενεργούν έρευνες ή συνεργάζονται για τον εντοπισμό, την αναφορά ή/και την επιβολή κυρώσεων όσον αφορά πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες ή κατάχρηση της αγοράς, συλλέγονται, υποβάλλονται σε επεξεργασία και ανταλλάσσονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Επιπλέον, ο μηχανισμός για την ενθάρρυνση της αναφοράς παραβάσεων θα περιλαμβάνει επίσης την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία θα αφορούν τόσο το πρόσωπο που αναφέρει τις παραβάσεις όσο και το «κατηγορούμενο» πρόσωπο. Τέλος, το σύστημα κυρώσεων θα επηρεάσει το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον βαθμό που θα δημοσιεύεται η ταυτότητα του προσώπου που ευθύνεται για την παράβαση του προτεινόμενου κανονισμού.
12. Παρότι ο προτεινόμενος κανονισμός περιέχει αρκετές διατάξεις οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν το δικαίωμα των φυσικών προσώπων στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τα αφορούν, η προτεινόμενη οδηγία δεν προβλέπει αφ' εαυτή επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, η παρούσα γνωμοδότηση θα επικεντρωθεί στον προτεινόμενο κανονισμό και ειδικότερα στα ακόλουθα ζητήματα: 1) την εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων, 2) τους καταλόγους προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, 3) τις εξουσίες των αρμόδιων αρχών, 4) τα συστήματα που θεσπίζονται για τον εντοπισμό και την αναφορά ύποπτων συναλλαγών, 5) την ανταλλαγή πληροφοριών με τρίτα κράτη, 6) τη δημοσίευση κυρώσεων και την αναφορά παραβάσεων.

⁽¹⁾ Οδηγία 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς), ΕΕ L 96 της 12.4.2003, σ. 16.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

2.1. Εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων

13. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, η οδηγία 95/46/ΕΚ και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 μνημονεύονται τόσο στις αιτιολογικές σκέψεις ⁽¹⁾ όσο και στις διατάξεις ⁽²⁾ του προτεινόμενου κανονισμού. Ειδικότερα, το άρθρο 22 του προτεινόμενου κανονισμού ορίζει ρητώς, ως γενικό κανόνα, ότι «όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, οι αρμόδιες αρχές εφαρμόζουν τις διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την ΕΑΚΑΑ στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, η ΕΑΚΑΑ συμμορφώνεται με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001». Επιπλέον, η διάταξη προβλέπει ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τηρούνται για μέγιστο διάστημα 5 ετών.
14. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ιδιαίτερη ικανοποίησή του για τη γενική αυτή διάταξη καθώς και την εν γένει εκτίμησή του για τις ρητές αναφορές του προτεινόμενου κανονισμού στη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ εισηγείται την αναδιτύπωση της διάταξης ώστε να τονίζεται η εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων. Επιπλέον, η παραπομπή στην οδηγία 95/46/ΕΚ πρέπει να αποσαφηνισθεί με τη διευκρίνιση ότι οι διατάξεις της θα εφαρμόζονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες εφαρμογής της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Ο ΕΕΠΔ σημειώνει ότι μερικές διατάξεις του προτεινόμενου κανονισμού παραπέμπουν ρητώς στην οδηγία 95/46/ΕΚ ή/και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Το γεγονός αυτό τονίζει την ανάγκη εφαρμογής των σχετικών κανόνων για την προστασία των δεδομένων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, αλλά δεν σημαίνει ότι οι κανόνες δεν εφαρμόζονται όταν δεν αναφέρονται ρητώς σε κάθε διάταξη η οποία συνεπάγεται (δυνητικώς) επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
15. Η χρήση της διατύπωσης ότι τα κράτη μέλη σέβονται, και όχι απλώς «πρέπει να» σέβονται, την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων πρέπει να επιχειρείται και σε άλλες αιτιολογικές σκέψεις με τη συνέπεια που χαρακτηρίζει την αιτιολογική σκέψη 33. Η υποχρέωση συνεπούς χρήσης της απορρέει από το γεγονός ότι δεν παρέχεται ουδεμία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά την εφαρμογή της.

2.2. Κατάλογοι προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες

16. Ο προτεινόμενος κανονισμός προβλέπει την υποχρέωση των εκδοτών ενός χρηματοπιστωτικού μέσου ή των συμμετεχόντων στην αγορά δικαιωμάτων εκπομπής να καταρτίζουν κατάλογο των προσώπων που εργάζονται για αυτούς, δυνάμει σύμβασης απασχόλησης ή άλλως πως, τα οποία έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες (άρθρο 13 παράγραφος 1). Οι εκδότες χρηματοπιστωτικού μέσου των οποίων τα χρηματοπιστωτικά μέσα έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε αγορά ανάπτυξης ΜΜΕ απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή, εκτός εάν τους ζητηθεί να το πράξουν από την αρμόδια αρχή (άρθρο 13 παράγραφος 2).
17. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει την αναγκαιότητα του εν λόγω καταλόγου ως σημαντικού εργαλείου στη διάθεση των αρμόδιων αρχών κατά τη διενέργεια ερευνών που αφορούν την πιθανή τέλεση επιλήψιμων πράξεων από πρόσωπα που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες ή πράξεων κατάχρησης της αγοράς. Ωστόσο, στον βαθμό που οι εν λόγω κατάλογοι συνεπάγονται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πρέπει να θεσπισθούν στη βασική νομοθεσία ουσιαστικοί κανόνες και εγγυήσεις για την προστασία των δεδομένων. Επομένως, ο ΕΕΠΔ συνιστά να γίνεται ρητή παραπομπή στον σκοπό του καταλόγου σε ουσιαστική διάταξη του προτεινόμενου κανονισμού. Πράγματι, ο σκοπός είναι ένα από τα βασικά στοιχεία κάθε επεξεργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 95/46/ΕΚ.
18. Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 4 του προτεινόμενου κανονισμού, η Επιτροπή θεσπίζει, μέσω κατ'εξουσιοδότηση πράξεων, μέτρα που ορίζουν το περιεχόμενο του καταλόγου (συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών όσον αφορά τα στοιχεία ταυτότητας και τους λόγους συμπερίληψης προσώπων σε έναν κατάλογο προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες) και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα καταρτίζεται ο εν λόγω κατάλογος (συμπεριλαμβανομένων των προϋποθέσεων ανανέωσης και τήρησής του και των ευθυνών των προσώπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν). Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ συνιστά:
- να περιληφθούν τα κύρια στοιχεία του καταλόγου (σε κάθε περίπτωση οι λόγοι συμπερίληψης προσώπων σε αυτόν) στον ίδιο τον προτεινόμενο κανονισμό
 - να περιληφθεί αναφορά στην αναγκαιότητα διαβούλευσης με τον ΕΕΠΔ στον βαθμό που οι κατ'εξουσιοδότηση πράξεις αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2.3. Εξουσίες των αρμόδιων αρχών

19. Το άρθρο 17 παράγραφος 2 απαριθμεί τις ελάχιστες εξουσίες εποπτείας και έρευνας που διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους δυνάμει του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽¹⁾ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 33, 35, 39 και 40 του προτεινόμενου κανονισμού.

⁽²⁾ Βλ. άρθρο 17 παράγραφος 4, άρθρο 22, άρθρο 23 και άρθρο 29 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του προτεινόμενου κανονισμού.

20. Δύο εξουσίες ειδικότερα χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής λόγω της παρέμβασης που συνεπάγονται στα δικαιώματα της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων: η εξουσία εισόδου σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις για την κατάσχεση εγγράφων οποιασδήποτε μορφής και η εξουσία απαίτησης υπαρχόντων στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπαρχόντων αρχείων διακίνησης δεδομένων.

2.3.1. Εξουσία εισόδου σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις

21. Η εξουσία εισόδου σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις για την κατάσχεση εγγράφων οποιασδήποτε μορφής συνιστά σημαντική παρέμβαση στο δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής. Επομένως, πρέπει να υπόκειται σε αυστηρές προϋποθέσεις και να περιβάλλεται από κατάλληλες εγγυήσεις ⁽¹⁾. Το άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο ε) απαιτεί να υπόκειται η είσοδος σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις σε προηγούμενη άδεια της δικαστικής αρχής σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και στην ύπαρξη εύλογων υπονοιών ότι τα έγγραφα που σχετίζονται με το αντικείμενο της επιθεώρησης ενδέχεται να είναι κρίσιμα για την απόδειξη πράξεων προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες ή περιπτώσεων χειραγώγησης της αγοράς. Ο ΕΕΠΔ εκτιμά το γεγονός ότι το κείμενο εξαρτά τις εξουσίες εισόδου των αρμόδιων αρχών σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις από την απαίτηση της ύπαρξης εύλογων υπονοιών παράβασης του προτεινόμενου κανονισμού ή της οδηγίας και από την προηγούμενη άδεια δικαστικής αρχής. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι η γενική απαίτηση προηγούμενης δικαστικής άδειας, ανεξάρτητα από το κατά πόσον αυτή απορρέει από την εθνική νομοθεσία, δικαιολογείται και επιβάλλεται από την τάση της εξουσίας να παρεμβαίνει στο πεδίο της ιδιωτικής ζωής.

22. Στην αιτιολογική σκέψη 30 του προτεινόμενου κανονισμού προσδιορίζονται οι ακόλουθες περιπτώσεις αναγκαστικής εισόδου σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις: το πρόσωπο από το οποίο έχουν ζητηθεί οι πληροφορίες δεν έχει συμμορφωθεί με την απαίτηση (εν όλω ή εν μέρει)· ή υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να θεωρείται ότι εάν υποβληθεί αίτηση δεν θα υπάρξει ανταπόκριση ή ότι τα έγγραφα ή οι πληροφορίες που σχετίζονται με την απαίτηση παροχής πληροφοριών θα απομακρυνθούν, θα παραποιηθούν ή θα καταστραφούν. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις διευκρινίσεις αυτές. Ωστόσο, θεωρεί ότι πρόκειται για πρόσθετες εγγυήσεις, οι οποίες είναι αναγκαίες για να διασφαλίζεται η συμμόρφωση προς το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, και ότι, επομένως, αυτές πρέπει να περιλαμβάνονται σε ουσιαστική διάταξη ως προϋπόθεση για την είσοδο σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις.

2.3.2. Εξουσία απαίτησης υπαρχόντων στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπαρχόντων αρχείων διακίνησης δεδομένων

23. Το άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο στ) παρέχει την εξουσία στις αρμόδιες αρχές να «ζητούν τα υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και τα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ή από επενδυτική εταιρεία», διευκρινίζει όμως ότι η τύχη του αιτήματος εξαρτάται από την ύπαρξη «εύλογων υπονοιών» ότι τα εν λόγω αρχεία «ενδέχεται να είναι σημαντικά για την απόδειξη πράξεων προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες ή περιπτώσεων χειραγώγησης της αγοράς» βάσει του προτεινόμενου κανονισμού ή της προτεινόμενης οδηγίας. Ωστόσο, τα εν λόγω αρχεία δεν περιλαμβάνουν «το περιεχόμενο της επικοινωνίας με την οποία σχετίζονται». Επιπλέον, το άρθρο 17 παράγραφος 3 ορίζει ότι οι εξουσίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 ασκούνται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

24. Τα δεδομένα που σχετίζονται με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας μπορεί να καλύπτουν ευρύ φάσμα προσωπικών πληροφοριών, όπως την ταυτότητα των προσώπων που πραγματοποιούν και λαμβάνουν την κλήση, τον χρόνο και τη διάρκεια της κλήσης, το χρησιμοποιούμενο δίκτυο, τη γεωγραφική θέση του χρήστη σε περίπτωση φορητών συσκευών κ.λπ. Ορισμένα δεδομένα κίνησης που σχετίζονται με τη χρήση του Διαδικτύου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (για παράδειγμα, ο κατάλογος των δικτυακών τόπων που επισκεφθήκε ο χρήστης) ενδέχεται να αποκαλύπτουν επιπλέον σημαντικά στοιχεία του περιεχομένου της επικοινωνίας. Εξάλλου, η επεξεργασία δεδομένων κίνησης αντιστρατεύεται την εμπιστευτικότητα της αλληλογραφίας. Για τον λόγο αυτό, η οδηγία 2002/58/ΕΚ ⁽²⁾ (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) θέσπισε την αρχή ότι τα δεδομένα κίνησης πρέπει να απαλείφονται ή να καθίστανται ανώνυμα όταν δεν είναι πλέον απαραίτητα για τον σκοπό της μετάδοσης μιας επικοινωνίας ⁽³⁾. Σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας, τα κράτη μέλη μπορούν να περιλαμβάνουν παρεκκλίσεις στην εθνική νομοθεσία για συγκεκριμένους σύννομους σκοπούς, αλλά αυτές πρέπει να αποτελούν αναγκαίο, κατάλληλο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Βλ. ειδικότερα Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 23 Φεβρουαρίου 1993, *Funcke* κατά *Γαλλίας*, 10828/84.

⁽²⁾ Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37).

⁽³⁾ Βλ. άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37).

⁽⁴⁾ Το άρθρο 15 παράγραφος 1 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ ορίζει ότι ο περιορισμός αυτός «αποτελεί αναγκαίο, κατάλληλο και ανάλογο μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας (δηλαδή της ασφάλειας του κράτους), της εθνικής άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας, και για την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη ποινικών αδικημάτων ή της άνευ αδείας χρησιμοποίησης του συστήματος ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη δύναται, μεταξύ άλλων, να λαμβάνουν νομοθετικά μέτρα που θα προβλέπουν τη φύλαξη δεδομένων για ορισμένο χρονικό διάστημα για τους λόγους που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο (...)».

25. Ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζει ότι οι στόχοι που επιδιώκει η Επιτροπή με τον προτεινόμενο κανονισμό είναι σύννομοι. Κατανοεί την αναγκαιότητα πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην ενίσχυση της εποπτείας των χρηματοπιστωτικών αγορών, ώστε να διατηρηθεί η ευρωστία τους και να προστατεύονται καλύτερα οι επενδυτές και η ευρύτερη οικονομία. Ωστόσο, λόγω του δυνητικά παρεμβατικού χαρακτήρα τους, οι εξουσίες έρευνας οι οποίες σχετίζονται άμεσα με δεδομένα κίνησης πρέπει να είναι σύμφωνες προς τις απαιτήσεις της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας, δηλαδή πρέπει να περιορίζονται στα μέσα που είναι πρόσφορα για την υλοποίηση του επιδιωκόμενου σκοπού και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο ⁽¹⁾. Επομένως, υπό το πρίσμα αυτό, είναι σημαντικό οι διατάξεις να είναι σαφείς όσον αφορά το προσωπικό και το καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής τους καθώς και τις περιστάσεις και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες είναι δυνατή η εφαρμογή τους. Επιπλέον, πρέπει να προβλέπονται κατάλληλες εγγυήσεις κατά του κινδύνου καταχρηστικής εφαρμογής.
26. Είναι προφανές ότι τα αρχεία που περιέχουν δεδομένα τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τα αρχεία διακίνησης δεδομένων περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια της οδηγίας 95/46/ΕΚ, της οδηγίας 2002/58/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001. Στην αιτιολογική σκέψη 31 του προτεινόμενου κανονισμού αναφέρεται ότι: «μέσω των στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και των αρχείων διακίνησης δεδομένων μπορεί να προσδιοριστεί η ταυτότητα ενός προσώπου που είναι υπεύθυνο για τη διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών, μπορεί να διαπιστωθεί ότι κάποια πρόσωπα επικοινωνήσαν μια ορισμένη στιγμή και ότι υφίσταται μια σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων» ⁽²⁾. Επομένως, πρέπει να διασφαλίζεται ότι τηρούνται πλήρως οι προϋποθέσεις της θεμιτής και νόμιμης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες θεσπίζονται στις οδηγίες και στον κανονισμό.

2.3.3. Απαίτηση δικαστικής άδειας

27. Ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 3, η εξουσία αυτή ασκείται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και χωρίς να υπάρχει ρητή αναφορά σε προηγούμενη δικαστική άδεια, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της εισόδου σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις. Ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι μια γενική απαίτηση προηγούμενης δικαστικής άδειας σε όλες τις περιπτώσεις — ανεξάρτητα από το κατά πόσον η εθνική νομοθεσία απαιτεί κάτι τέτοιο — δικαιολογείται λόγω της δυνητικής παρεμβατικότητας της εξουσίας και προς το συμφέρον της εναρμονισμένης εφαρμογής της νομοθεσίας σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι νομοθεσίες αρκετών κρατών μελών προβλέπουν ειδικές εγγυήσεις για το απαραβίαστο της κατοικίας κατά δυσανάλογων και ελλιπώς ρυθμιζόμενων επιθεωρήσεων, ερευνών και κατασχέσεων, ιδίως όταν αυτές διενεργούνται από διοικητικά όργανα.
28. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ συνιστά να θεσπισθεί απαίτηση σύμφωνα με την οποία οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να ζητούν στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχεία διακίνησης δεδομένων μέσω επίσημης απόφασης, η οποία θα προσδιορίζει τη νομική βάση και τον σκοπό του αιτήματος, τις απαιτούμενες πληροφορίες, την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι πληροφορίες καθώς και το δικαίωμα του αποδέκτη να ζητήσει τον έλεγχο της απόφασης από το δικαστήριο.

2.3.4. Ορισμός των στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και των αρχείων διακίνησης δεδομένων

29. Ο προτεινόμενος κανονισμός δεν περιέχει ορισμό της έννοιας «στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχεία διακίνησης δεδομένων». Η οδηγία 2002/58/ΕΚ (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) αναφέρεται μόνον σε «δεδομένα κίνησης» και όχι σε «στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχεία διακίνησης δεδομένων». Είναι αυτονόητο ότι το ακριβές εννοιολογικό περιεχόμενο του συγκεκριμένου όρου προσδιορίζει τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει η εξουσία έρευνας στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων των ενδιαφερόμενων προσώπων. Ο ΕΕΠΔ εισηγείται να χρησιμοποιηθεί η ορολογία που ήδη περιέχεται στον ορισμό των «δεδομένων κίνησης» στην οδηγία 2002/58/ΕΚ.
30. Το άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο στ) αναφέρεται σε «υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και τα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών». Η οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες θεσπίζει την αρχή ότι τα δεδομένα κίνησης πρέπει να απαλείφονται όταν δεν είναι πλέον απαραίτητα για τον εμπορικό σκοπό για τον οποίο συλλέχθηκαν. Ωστόσο, βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, τα κράτη μέλη μπορούν να παρεκκλίνουν από την υποχρέωση αυτή για σκοπούς επιβολής του νόμου. Σκοπός της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων είναι να ευθυγραμμισθούν οι πρωτοβουλίες των κρατών μελών βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, όσον αφορά τη διατήρηση δεδομένων για τους σκοπούς της διερεύνησης, της διαπίστωσης και της δίωξης «σοβαρών» ποινικών αδικημάτων.

⁽¹⁾ Βλ., π.χ., συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/09 και C-93/09, *Volker und Markus Schecke GbR (C-92/09)*, *Hartmut Eifert (C-92/09)* κατά *Land Hessen*, δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψη 74.

⁽²⁾ Βλ. επίσης σ. 12 της αιτιολογικής έκθεσης του προτεινόμενου κανονισμού.

31. Το ερώτημα είναι κατά πόσον τα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και τα αρχεία διακίνησης δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο στ) αναφέρονται στα δεδομένα που είναι διαθέσιμα μέσω της αποθήκευσης δεδομένων κίνησης και θέσης, τα οποία ρυθμίζονται από την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ή στα πρόσθετα δεδομένα που απαιτεί η οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων. Το δεύτερο ενδεχόμενο θα ήγειρε σοβαρούς προβληματισμούς, καθώς οι παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 της οδηγίας για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (δηλαδή η πρόληψη, η διαπίστωση, η διερεύνηση και η δίωξη ποινικών αδικημάτων) θα χρησιμοποιούνταν για να διερευνηθούν οι σκοποί για τους οποίους διατηρούνται τα δεδομένα βάσει της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων (δηλαδή η διερεύνηση, η διαπίστωση και η δίωξη «σοβαρών» ποινικών αδικημάτων). Με άλλα λόγια, τα δεδομένα τα οποία διατηρούνται βάσει της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων θα χρησιμοποιούνταν κατ' αυτόν τον τρόπο για σκοπούς οι οποίοι δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία. Μια τέτοια λύση θα συνιστούσε παρότρυνση εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς αξιοποίηση του «νομικού κενού», το οποίο αποτελεί ένα από τα κύρια μειονεκτήματα της ισχύουσας οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων ⁽¹⁾.
32. Ως εκ τούτου, ο ΕΕΠΔ συνιστά ενθέρμως να προσδιορισθούν οι κατηγορίες στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχεία διακίνησης δεδομένων τις οποίες μπορούν να ζητούν οι αρμόδιες αρχές. Τα δεδομένα αυτά πρέπει να είναι κατάλληλα και συναφή και να μην υπερβαίνουν τα όρια του σκοπού για τον οποίο αποκτάται πρόσβαση σε αυτά και για τον οποίο υποβάλλονται σε επεξεργασία. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ συνιστά να περιορίζεται το άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο στ) σε δεδομένα τα οποία επεξεργάζονται («τηρούν») συνήθως οι φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στο πλαίσιο της οδηγίας 2002/58/ΕΚ για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Ο περιορισμός αυτός αποκλείει, καταρχήν, την πρόσβαση σε δεδομένα τα οποία διατηρούνται για τους σκοπούς της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων, εφόσον σκοπός της εν λόγω πρόσβασης δεν είναι η διερεύνηση, η διαπίστωση και η δίωξη «σοβαρών» ποινικών αδικημάτων ⁽²⁾.
33. Το άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο στ) προβλέπει πρόσβαση σε «στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από επενδυτική εταιρεία». Το κείμενο πρέπει να προσδιορίζει τις κατηγορίες στοιχείων και αρχείων και να αποσαφηνίζει τις εταιρείες στις οποίες αναφέρεται η διάταξη. Ο ΕΕΠΔ υποθέτει ότι τα στοιχεία και τα αρχεία θα συμπίπτουν με εκείνα που αναφέρονται στην πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (στο εξής: η «προτεινόμενη MiFID»). Επισημαίνει εξάλλου ότι εξέδωσε ορισμένες παρατηρήσεις επί της πρότασης αυτής, με τις οποίες συνέστησε να αποσαφηνισθούν και αυτές οι έννοιες ⁽³⁾. Επιπλέον, στον βαθμό που τα στοιχεία τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τα αρχεία διακίνησης δεδομένων θα αφορούν τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 16 παράγραφος 7 της προτεινόμενης MiFID, ο ΕΕΠΔ συνέστησε να ορισθεί ο σκοπός της καταγραφής των εν λόγω επικοινωνιών και να προσδιορισθεί το είδος των επικοινωνιών και οι κατηγορίες δεδομένων των επικοινωνιών που θα καταγράφονται ⁽⁴⁾.
34. Τέλος, ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το κείμενο θέτει ως προϋπόθεση για την πρόσβαση στα στοιχεία και στα αρχεία την ύπαρξη εύλογων υπονοιών παράβασης του προτεινόμενου κανονισμού ή της προτεινόμενης οδηγίας, καθώς και για το γεγονός ότι αποκλείει ρητώς την πρόσβαση των αρμόδιων αρχών στο περιεχόμενο των επικοινωνιών.

2.4. Συστήματα που θεσπίζονται για τον εντοπισμό και την αναφορά ύποπτων συναλλαγών

35. Το άρθρο 11 παράγραφος 1 του προτεινόμενου κανονισμού προβλέπει ότι οποιοδήποτε πρόσωπο διαχειρίζεται έναν χώρο διαπραγμάτευσης θεσπίζει και διατηρεί αποτελεσματικές ρυθμίσεις και διαδικασίες με στόχο την πρόληψη και τον εντοπισμό της κατάχρησης της αγοράς. Επιπλέον, η παράγραφος 2 απαιτεί

⁽¹⁾ Βλ. συναφώς γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 31ης Μαΐου 2011, σχετικά με την έκθεση αξιολόγησης της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων (οδηγία 2006/24/ΕΚ) της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, π.χ. παράγραφο 24.

⁽²⁾ Ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να υπενθυμίσει τα προβλήματα που συνδέονται με την απουσία ευρωπαϊκού ορισμού του «σοβαρού ποινικού αδικήματος». Πράγματι, ο ΕΕΠΔ τόνισε ότι η έκθεση αξιολόγησης της Επιτροπής για την οδηγία για τη διατήρηση δεδομένων καταδεικνύει ότι η επιλογή να αφηθεί ο ακριβής ορισμός του τι συνιστά «σοβαρό ποινικό αδίκημα» στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών είχε ως αποτέλεσμα ευρεία ποικιλία σκοπών για τους οποίους χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα. Η Επιτροπή ανέφερε ότι «τα περισσότερα από τα κράτη μέλη που μετέφεραν την οδηγία, σε συμφωνία με τη νομοθεσία τους, επιτρέπουν την πρόσβαση και τη χρήση των διατηρούμενων δεδομένων για σκοπούς που υπερβαίνουν εκείνους που καλύπτονται από την οδηγία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και της καταπολέμησης του εγκλήματος γενικά και τον κίνδυνο για τη ζωή και τη σωματική ακεραιότητα». Βλ. γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 31ης Μαΐου 2011, σχετικά με την έκθεση αξιολόγησης της οδηγίας για τη διατήρηση δεδομένων (οδηγία 2006/24/ΕΚ) της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, παραγράφους 24, 71 και 72.

⁽³⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 71 παράγραφος 2 στοιχείο δ), οι αρμόδιες αρχές βάσει της προτεινόμενης MiFID δικαιούνται να απαιτούν κάθε υπάρχουσα καταγραφή τηλεφωνικής συνδιάλεξης ή ανταλλαγής δεδομένων που κατέχουν οι επιχειρήσεις επενδύσεων στις περιπτώσεις που υπάρχουν εύλογες υπονοιές παράβασης της προτεινόμενης MiFID.

⁽⁴⁾ Βλ. γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 10ης Φεβρουαρίου 2012, σχετικά με πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (αναδιατύπωση), καθώς και την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και για την τροποποίηση του κανονισμού [EMIR] για τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους και τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών.

από οποιοδήποτε πρόσωπο οργανώνει ή εκτελεί κατ' επάγγελμα συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα να διατηρεί συστήματα εντοπισμού και αναφοράς εντολών και συναλλαγών που ενδέχεται να αποτελούν πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες, χειραγώγηση της αγοράς ή απόπειρα χειραγώγησης της αγοράς ή πράξης προσώπου που κατέχει εμπιστευτικές πληροφορίες. Εάν υπάρχουν υπόνοιες, η αρμόδια αρχή ενημερώνεται χωρίς καθυστέρηση. Η Επιτροπή εγκρίνει τα κανονιστικά τεχνικά πρότυπα για τη συμμόρφωση των προσώπων προς τις απαιτήσεις της παραγράφου 1 και για τον προσδιορισμό των συστημάτων και προτύπων κοινοποίησης που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις της παραγράφου 2 (άρθρο 11 παράγραφος 3 τελευταίο εδάφιο).

36. Στον βαθμό που τα εν λόγω συστήματα θα περιλαμβάνουν κατά πάσα πιθανότητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (π.χ. παρακολούθηση των συναλλαγών που εκτελούνται από πρόσωπα που αναφέρονται στον κατάλογο προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες), ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει ότι τα ως άνω πρότυπα πρέπει να αναπτυχθούν σύμφωνα με την αρχή της προστασίας της ιδιωτικής ζωής ήδη από τον σχεδιασμό, δηλαδή της ενσωμάτωσης της προστασίας των δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής ευθύς εξ αρχής σε νέα προϊόντα, υπηρεσίες και διαδικασίες που συνεπάγονται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ⁽¹⁾. Επιπλέον, ο ΕΕΠΔ συνιστά να περιληφθεί αναφορά στην αναγκαιότητα διαβούλευσης με τον ΕΕΠΔ, στον βαθμό που τα εν λόγω κανονιστικά πρότυπα αφορούν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2.5. Ανταλλαγή πληροφοριών με τρίτα κράτη

37. Ο ΕΕΠΔ επισημαίνει την παραπομπή στην οδηγία 95/46/ΕΚ, και ιδίως στο άρθρο 25 ή στο άρθρο 26, καθώς και τις ειδικές εγγυήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 23 του προτεινόμενου κανονισμού σχετικά με τη δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε τρίτες χώρες. Ειδικότερα, η κατά περίπτωση αξιολόγηση, η διασφάλιση της αναγκαιότητας της διαβίβασης, η απαίτηση προηγούμενης ρητής άδειας της αρμόδιας αρχής για περαιτέρω διαβίβαση δεδομένων προς και από τρίτη χώρα, και η ύπαρξη επαρκούς επιπέδου προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην τρίτη χώρα η οποία παραλαμβάνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα θεωρείται ότι αποτελούν κατάλληλες εγγυήσεις εν όψει των κινδύνων που ενέχουν οι διαβίβασεις αυτές.

2.6. Δημοσίευση κυρώσεων

2.6.1. Υποχρεωτική δημοσίευση κυρώσεων

38. Το άρθρο 26 παράγραφος 3 του προτεινόμενου κανονισμού υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι αρμόδιες αρχές δημοσιεύουν οποιοδήποτε διοικητικό μέτρο και οποιαδήποτε κύρωση επιβάλλεται για παράβαση του προτεινόμενου κανονισμού χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση, περιλαμβανομένων, κατ' ελάχιστον, στοιχείων σχετικά με το είδος και τη φύση της παράβασης και με την ταυτότητα των προσώπων που ευθύνονται για αυτήν, εκτός εάν η εν λόγω δημοσίευση θα έθετε σε σοβαρό κίνδυνο τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών.
39. Η δημοσίευση των κυρώσεων θα συμβάλει στην ενίσχυση του αποτρεπτικού αποτελέσματός τους, αποθαρρύνοντας τους πραγματικούς και τους δυνητικούς δράστες από τη διάπραξη αδικημάτων προκειμένου να αποφύγουν σημαντική βλάβη της φήμης τους. Επιπλέον, θα αυξήσει τη διαφάνεια, καθώς οι φορείς της αγοράς θα γνωρίζουν ότι ένα συγκεκριμένο πρόσωπο διέπραξε παράβαση. Η υποχρέωση αυτή περιορίζεται μόνον εάν η δημοσίευση θα προκαλέσει δυσανάλογη ζημία στα εμπλεκόμενα μέρη, οπότε οι αρμόδιες αρχές δημοσιεύουν τις κυρώσεις ανώνυμα.
40. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την παραπομπή, στην αιτιολογική σκέψη 35, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και ιδίως στο δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την επιβολή και τη δημοσίευση κυρώσεων. Ωστόσο, δεν είναι πεπεισμένος ότι η υποχρεωτική δημοσίευση των κυρώσεων, βάσει της παρούσας διατύπωσης, πληροί τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων όπως αποσαφηνίζονται από το Δικαστήριο στην απόφασή του στην υπόθεση *Schecke* ⁽²⁾. Φρονεί ότι ο σκοπός, η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα του μέτρου δεν αποδεικνύονται επαρκώς και ότι, σε κάθε περίπτωση, πρέπει να προβλέπονται κατάλληλες εγγυήσεις κατά των κινδύνων για τα δικαιώματα των φυσικών προσώπων.

2.6.2. Αναγκαιότητα και αναλογικότητα της δημοσίευσης

41. Στην απόφασή του στην υπόθεση *Schecke*, το Δικαστήριο ακύρωσε τις διατάξεις κανονισμού του Συμβουλίου και κανονισμού της Επιτροπής οι οποίες προέβλεπαν την υποχρεωτική δημοσίευση πληροφοριών για τους δικαιούχους γεωργικών ταμείων, περιλαμβανομένης της ταυτότητας των δικαιούχων καθώς και των εισπραχθέντων ποσών. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η εν λόγω δημοσίευση συνιστούσε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία υπαγόταν στο άρθρο 8 παράγραφος 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (στο εξής: ο «Χάρτης») και, ως εκ τούτου, αποτελούσε παρέμβαση στα δικαιώματα που αναγνωρίζουν το άρθρο 7 και το άρθρο 8 του Χάρτη.

⁽¹⁾ Βλ. γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 14ης Ιανουαρίου 2011, σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — «Συνολική προσέγγιση όσον αφορά την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση» (ΕΕ C 181 της 22.6.2011, σ. 1), παράγραφοι 108 έως 115.

⁽²⁾ Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-92/09 και C-93/09, *Schecke*, σκέψεις 56-64.

42. Αφού εξήγησε ότι «οι αποκλίσεις και οι περιορισμοί της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα όρια του απολύτως αναγκαίου», το Δικαστήριο ανέλυσε τον σκοπό της δημοσίευσης και την αναλογικότητά της. Κατέληξε δε στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταντο στοιχεία που να υποδεικνύουν ότι, κατά τη θέσπιση της σχετικής νομοθεσίας, το Συμβούλιο και η Επιτροπή εξέτασαν λεπτομερείς κανόνες για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών οι οποίοι θα ήταν συμβατοί με τον σκοπό τέτοιας δημοσιοποίησης, θίγοντες ταυτοχρόνως σε μικρότερο βαθμό το δικαίωμα των δικαιούχων αυτών.
43. Το άρθρο 26 παράγραφος 3 του προτεινόμενου κανονισμού φαίνεται να πάσχει από τις ίδιες αδυναμίες τις οποίες επισήμανε το Δικαστήριο στην απόφασή του στην υπόθεση *Schecke*. Επίσης, πρέπει να ληφθεί υπόψη η διαπίστωση ότι, για να αξιολογηθεί η συμμόρφωση προς τις απαιτήσεις προστασίας των δεδομένων μιας διάταξης η οποία απαιτεί τη δημοσιοποίηση προσωπικών πληροφοριών, είναι καθοριστικής σημασίας να υπάρχει ένας σαφής και συγκεκριμένος σκοπός τον οποίο εξυπηρετεί η προβλεπόμενη δημοσίευση. Μόνον ένας σαφής και συγκεκριμένος σκοπός επιτρέπει να αξιολογηθεί το κατά πόσον η δημοσίευση των σχετικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συνάδει όντως με τις αρχές της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας ⁽¹⁾.
44. Αφού μελέτησε την πρόταση και τα συνοδευτικά έγγραφα (δηλαδή την έκθεση εκτίμησης των επιπτώσεων), ο ΕΕΠΔ έχει την εντύπωση ότι ο σκοπός, και κατά συνέπεια η αναγκαιότητα, του συγκεκριμένου μέτρου δεν αποδεικνύονται με σαφήνεια. Παρότι οι αιτιολογικές σκέψεις της πρότασης δεν περιέχουν ουδεμία αναφορά στα θέματα αυτά, η εκτίμηση επιπτώσεων αναφέρεται μόνον σε γενικές θετικές συνέπειες (δηλαδή την αποτρεπτική δράση όσον αφορά την κατάχρηση αγοράς, τη συμβολή στην προστασία των επενδυτών, την ίση μεταχείριση των εκδοτών, τη βελτίωση της επιβολής της νομοθεσίας) και αναφέρει απλώς ότι η δημοσίευση των κυρώσεων έχει μεγάλη σημασία για τη βελτίωση της διαφάνειας και τη διατήρηση της εμπιστοσύνης στη χρηματοπιστωτική αγορά, καθώς και ότι η δημοσίευση των κυρώσεων που επιβάλλονται θα συμβάλει στον στόχο της αποτροπής και θα βελτιώσει την ακεραιότητα της αγοράς και την προστασία των επενδυτών ⁽²⁾. Μια τέτοια γενική δήλωση δεν φαίνεται να αποδεικνύει επαρκώς την αναγκαιότητα του προτεινόμενου μέτρου. Εάν γενικός σκοπός είναι η ενίσχυση της αποτροπής, φαίνεται ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να εξηγήσει, ιδίως, για ποιον λόγο δεν επαρκεί η επιβολή υψηλότερων χρηματικών ποινών (ή άλλων κυρώσεων οι οποίες δεν ισοδυναμούν με κατονομασία και ονειδισμό).
45. Επιπλέον, η έκθεση εκτίμησης των επιπτώσεων δεν φαίνεται να λαμβάνει υπόψη λιγότερο παρεμβατικές μεθόδους, όπως τη λήψη απόφασης περί δημοσίευσης κατά περίπτωση. Ειδικότερα, η τελευταία αυτή δυνατότητα φαίνεται εκ πρώτης όψεως να αποτελεί πιο αναλογική λύση, ιδίως εάν αναλογισθεί κανείς ότι — όπως αναγνωρίζεται στο άρθρο 26 παράγραφος 1 στοιχείο δ) — η δημοσίευση αποτελεί κύρωση και πρέπει, ως εκ τούτου, να αξιολογείται κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές περιστάσεις, όπως τη σοβαρότητα της παράβασης, τον βαθμό προσωπικής ευθύνης, την υποτροπή, τις ζημιές που υπέστησαν τρίτοι κ.λπ. ⁽³⁾.
46. Η έκθεση εκτίμησης των επιπτώσεων δεν εξηγεί για ποιον λόγο η δημοσίευση κατά περίπτωση δεν αποτελεί επαρκή εναλλακτική δυνατότητα. Αναφέρει μόνον ότι η δημοσίευση των κυρώσεων που επιβάλλονται θα συμβάλει στον στόχο της εξάλειψης, όπου είναι εφικτό, του καθεστώτος εναλλακτικών δυνατοτήτων και διακριτικών ευχερειών, καταργώντας τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών να μην απαιτούν μια τέτοια δημοσίευση ⁽⁴⁾. Κατά τον ΕΕΠΔ, η δυνατότητα αξιολόγησης της υπόθεσης υπό το πρίσμα των συγκεκριμένων περιστάσεων συνηθιστά αναλογικότερη εναλλακτική δυνατότητα και, επομένως, είναι προτιμότερη από την υποχρεωτική δημοσίευση σε όλες τις περιπτώσεις. Η συγκεκριμένη διακριτική ευχέρεια θα επιτρέψει, για παράδειγμα, στην αρμόδια αρχή να αποφεύγει τη δημοσίευση σε περιπτώσεις λιγότερο σοβαρών παραβάσεων, εάν η παράβαση δεν προκάλεσε σημαντική βλάβη, εάν ο δράστης επέδειξε διάθεση συνεργασίας κ.λπ. Κατά συνέπεια, η αξιολόγηση που περιέχεται στην εκτίμηση επιπτώσεων δεν αίρει τις αμφιβολίες όσον αφορά την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα του μέτρου.

2.6.3. Αναγκαιότητα κατάλληλων εγγυήσεων

47. Ο προτεινόμενος κανονισμός έπρεπε να είχε προβλέψει κατάλληλες εγγυήσεις για τη διασφάλιση μιας εύλογης ισορροπίας μεταξύ των επιμέρους συμφερόντων που διακυβεύονται. Πρώτον, εγγυήσεις απαιτούνται ως προς το δικαίωμα των κατηγορούμενων προσώπων να προσβάλλουν μια απόφαση που τα θίγει ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου, καθώς και σε σχέση με το τεκμήριο της αθωότητας. Συναφώς, έπρεπε να

⁽¹⁾ Βλ. επίσης συναφώς τη γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 15ης Απριλίου 2011, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης (ΕΕ C 215 της 21.7.2011, σ. 13).

⁽²⁾ Βλ. εκτίμηση επιπτώσεων σ. 166.

⁽³⁾ Δηλαδή σύμφωνα με το άρθρο 27 του προτεινόμενου κανονισμού, το οποίο θεσπίζει τα κριτήρια για τον καθορισμό των κυρώσεων.

⁽⁴⁾ Βλ. εκτίμηση επιπτώσεων σ. 167.

είχε περιληφθεί ειδική διατύπωση στο κείμενο του άρθρου 26 παράγραφος 3, ώστε οι αρμόδιες αρχές να υποχρεώνονται να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα τόσο κατά την περίπτωση απόφαση που υπόκειται σε ένδικο μέσο όσο και κατά την περίπτωση δικαστικής ακύρωσης της απόφασης ⁽¹⁾.

48. Δεύτερον, ο προτεινόμενος κανονισμός πρέπει να διασφαλίζει ότι τα δικαιώματα των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα γίνονται σεβαστά με προορατικό τρόπο. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η τελική έκδοση της πρότασης προβλέπει τη δυνατότητα αποκλεισμού της δημοσίευσης εάν αυτή πιθανολογείται ότι μπορεί να προκαλέσει δυσανάλογη ζημία. Εξάλλου, στο πλαίσιο μιας προορατικής προσέγγισης, τα πρόσωπα στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα ενημερώνονται εκ των προτέρων για το γεγονός ότι η απόφαση με την οποία τους επιβάλλεται κύρωση δημοσιεύεται, καθώς και για το ότι διαθέτουν δικαίωμα αντίταξης σε αυτήν βάσει του άρθρου 14 της οδηγίας 95/46/ΕΚ για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους ⁽²⁾.
49. Τρίτον, παρότι ο προτεινόμενος κανονισμός δεν προσδιορίζει το μέσο στο οποίο πρέπει να δημοσιεύονται οι πληροφορίες, στην πράξη μπορεί κανείς να φανταστεί ότι στα περισσότερα κράτη μέλη η δημοσίευση πραγματοποιείται στο Διαδίκτυο. Οι δημοσιεύσεις στο Διαδίκτυο εγείρουν συγκεκριμένα προβλήματα και κινδύνους όσον αφορά ειδικότερα την αναγκαιότητα να διασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες διατηρούνται επιγραμματικώς μόνον για όσο διάστημα απαιτείται και ότι τα δεδομένα δεν μπορούν να παραποιηθούν ή να αλλοιωθούν. Η χρήση εξωτερικών μηχανών αναζήτησης ενέχει επίσης τον κίνδυνο να ληφθούν οι πληροφορίες εκτός συμφραζομένων και να διοχτευθούν μέσω και πέραν του Παγκόσμιου Ιστού με τρόπους που δεν μπορούν να ελεγχθούν εύκολα ⁽³⁾.
50. Εν όψει των ανωτέρω, τα κράτη μέλη πρέπει να υποχρεώνονται να διασφαλίζουν ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των ενδιαφερόμενων φυσικών προσώπων διατηρούνται επιγραμματικώς μόνον για εύλογο χρονικό διάστημα, μετά την παρέλευση του οποίου διαγράφονται συστηματικά ⁽⁴⁾. Επιπλέον, τα κράτη μέλη πρέπει να υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζονται κατάλληλα μέτρα ασφάλειας και κατάλληλες εγγυήσεις, ιδίως για την προστασία κατά των κινδύνων που σχετίζονται με τη χρήση εξωτερικών μηχανών αναζήτησης ⁽⁵⁾.

2.6.4. Συμπέρασμα

51. Ο ΕΕΠΔ φρονεί ότι η διάταξη για την υποχρεωτική δημοσίευση των κυρώσεων — στην παρούσα διατύπωσή της — δεν συνάδει με τα θεμελιώδη δικαιώματα της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων. Ο νομοθέτης πρέπει να αξιολογήσει προσεκτικά την αναγκαιότητα του προτεινόμενου συστήματος και να ελέγξει κατά πόσον η υποχρέωση δημοσίευσης υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού δημόσιου συμφέροντος, καθώς και το ενδεχόμενο να μπορούν να εφαρμοστούν λιγότερο αναλογοκίνητα μέτρα για την επίτευξη του ίδιου σκοπού. Με την επιφύλαξη του αποτελέσματος του ελέγχου αναλογικότητας, η υποχρέωση δημοσίευσης πρέπει να υποστηρίζεται, σε κάθε περίπτωση, από κατάλληλες εγγυήσεις, ώστε να διασφαλίζονται ο σεβασμός του τεκμηρίου της αθωότητας, το δικαίωμα αντίταξης των ενδιαφερόμενων φυσικών προσώπων, η ασφάλεια/ορθότητα των δεδομένων και η διαγραφή τους μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος.

2.7. Αναφορά παραβάσεων

52. Το άρθρο 29 του προτεινόμενου κανονισμού απαιτεί από τα κράτη μέλη να θεσπίσουν αποτελεσματικούς μηχανισμούς για την αναφορά παραβάσεων, οι οποίοι καλούνται επίσης διαδικασίες καταγγελίας. Παρότι μπορεί να αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο συμμόρφωσης, τα συστήματα αυτά εγείρουν σημαντικά προβλήματα από την άποψη της προστασίας των δεδομένων ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Για παράδειγμα, οι εθνικές αρχές θα μπορούσαν να εξετάσουν τα ακόλουθα μέτρα: καθυστέρηση της δημοσίευσης έως την απόρριψη του ενδίκου μέσου ή, όπως προτείνεται στην έκθεση εκτίμησης των επιπτώσεων, σαφή αναφορά του γεγονότος ότι η απόφαση υπόκειται ακόμη σε άσκηση ενδίκου μέσου και ότι το φυσικό πρόσωπο πρέπει να θεωρείται αθώο έως ότου η απόφαση καταστεί τελεσίδικη, καθώς και δημοσίευση διόρθωσης σε περιπτώσεις ακύρωσης της απόφασης από δικαστήριο.

⁽²⁾ Βλ. γνωμοδότηση του ΕΕΠΔ, της 10ης Απριλίου 2007, για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής (EE C 134 της 16.6.2007, σ. 1).

⁽³⁾ Βλ. συναφώς το έγγραφο που δημοσίευσε η ιταλική αρχή προστασίας δεδομένων με θέμα: «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όπως περιέχονται επίσης σε αρχεία και έγγραφα φορέων της δημόσιας διοίκησης: κατευθυντήριες γραμμές για την επεξεργασία τους από δημόσιους φορείς σε σχέση με την επικοινωνία και τη διάδοση που βασίζεται στον Παγκόσμιο Ιστό», το οποίο διατίθεται στον δικτυακό τόπο της ιταλικής αρχής προστασίας δεδομένων, <http://www.garanteprivacy.it/garante/doc.jsp?ID=1803707>

⁽⁴⁾ Οι ανησυχίες αυτές συνδέονται επίσης με το γενικότερο δικαίωμα των φυσικών προσώπων «να λησμονηθούν», η κατοχύρωση του οποίου στο νέο νομοθετικό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τελεί υπό συζήτηση.

⁽⁵⁾ Τα εν λόγω μέτρα και οι εγγυήσεις μπορεί να συνιστανται, για παράδειγμα, στην εξαίρεση της ευρετηρίασης των δεδομένων μέσω εξωτερικών μηχανών αναζήτησης.

⁽⁶⁾ Η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 εξέδωσε γνώμη για τις εν λόγω διαδικασίες το 2006, στην οποία εξετάζονται οι πτυχές του φαινομένου που σχετίζονται με την προστασία των δεδομένων: γνώμη 1/2006 σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ οι οποίοι διέπουν την προστασία των δεδομένων όσον αφορά τις εσωτερικές διαδικασίες καταγγελίας δυσλειτουργιών στους τομείς της λογιστικής, των εσωτερικών λογιστικών ελέγχων, των ελέγχων λογαριασμών, της καταπολέμησης της δωροδοκίας και του τραπεζικού και οικονομικού εγκλήματος (γνώμη της ομάδας εργασίας για την καταγγελία). Η γνώμη είναι διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο της ομάδας εργασίας του άρθρου 29: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/workinggroup/index_el.htm

53. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι ο προτεινόμενος κανονισμός περιέχει συγκεκριμένες εγγυήσεις, οι οποίες πρόκειται να εξειδικευθούν περαιτέρω σε εθνικό επίπεδο, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων που αναφέρουν υπόνοιες παράβασης και την εν γένει προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ο ΕΕΠΔ γνωρίζει ότι ο προτεινόμενος κανονισμός περιγράφει μόνον τα κύρια στοιχεία της διαδικασίας που πρόκειται να εφαρμόσουν τα κράτη μέλη. Παρ' όλα αυτά, επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στα ακόλουθα πρόσθετα σημεία.
54. Ο ΕΕΠΔ τονίζει, όπως και σε άλλες γνωμοδοτήσεις ⁽¹⁾, την ανάγκη να περιληφθεί ειδική αναφορά στον σεβασμό της τήρησης εμπιστευτικότητας όσον αφορά την ταυτότητα των καταγγελλόντων και των πληροφοριοδοτών. Ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζει ότι η θέση των καταγγελλόντων είναι ευαίσθητη. Τα πρόσωπα τα οποία παρέχουν τέτοιες πληροφορίες πρέπει να λαμβάνουν εγγυήσεις ότι η ταυτότητά τους δεν αποκαλύπτεται, ιδίως σε σχέση με το πρόσωπο για το οποίο αναφέρουν ένα εικαζόμενο παράπτωμα ⁽²⁾. Η μη αποκάλυψη της ταυτότητας των καταγγελλόντων πρέπει να είναι εγγυημένη σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, εφόσον η σχετική πρόνοια δεν αντιβαίνει στους εθνικούς κανόνες που ρυθμίζουν τις δικαστικές διαδικασίες. Ειδικότερα, η ταυτότητα ενδέχεται να πρέπει να γνωστοποιηθεί στο πλαίσιο περαιτέρω έρευνας ή επακόλουθης δικαστικής διαδικασίας η οποία κινείται ως αποτέλεσμα έρευνας (μεταξύ άλλων, εάν διαπιστωθεί ότι η καταγγελία ήταν κακόβουλη και ψευδής ⁽³⁾). Εν όψει των ανωτέρω, ο ΕΕΠΔ συνιστά να προστεθεί στο άρθρο 29 παράγραφος 1 στοιχείο β) η ακόλουθη διάταξη: «η ταυτότητα των εν λόγω προσώπων πρέπει να προστατεύεται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, εκτός εάν η δημοσιοποίησή της απαιτείται από την εθνική νομοθεσία στο πλαίσιο περαιτέρω έρευνας ή επακόλουθης δικαστικής διαδικασίας».
55. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι το άρθρο 29 παράγραφος 1 στοιχείο γ) υποχρεώνει τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τόσο του κατηγορούμενου προσώπου όσο και του κατηγορούντος, σύμφωνα με τις αρχές που προβλέπονται στην οδηγία 95/46/ΕΚ. Εξάλλου, εισηγείται την κατάργηση των λέξεων «τις αρχές που προβλέπονται», ώστε η παραπομπή στην οδηγία να είναι συνολικότερη και δεσμευτική. Όσον αφορά την αναγκαιότητα τήρησης της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων κατά την πρακτική εφαρμογή των διαδικασιών, ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να υπογραμμίσει ειδικότερα τις συστάσεις που διατύπωσε η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 στη γνώμη που εξέδωσε το 2006 για την καταγγελία. Μεταξύ άλλων, κατά την εφαρμογή των εθνικών διαδικασιών, οι οικείοι φορείς πρέπει να λαμβάνουν υπόψη: την αναγκαιότητα τήρησης της αρχής της αναλογικότητας περιορίζοντας, στον βαθμό του εφικτού, τις κατηγορίες προσώπων που έχουν δικαίωμα να καταγγέλλουν, τις κατηγορίες προσώπων που μπορούν να κατηγορηθούν και τις παραβάσεις για τις οποίες μπορούν να κατηγορηθούν· την αναγκαιότητα προώθησης των επώνυμων και εμπιστευτικών καταγγελιών έναντι των ανώνυμων καταγγελιών· την αναγκαιότητα πρόβλεψης της δημοσιοποίησης της ταυτότητας του καταγγελλόντος, όταν ο καταγγέλλων προβεί σε κακόβουλες δηλώσεις· την αναγκαιότητα συμμόρφωσης προς αυστηρά καθορισμένες χρονικές περιόδους διατήρησης δεδομένων.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

56. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την προσοχή την οποία αποδίδει ο προτεινόμενος κανονισμός στο ειδικότερο ζήτημα της προστασίας των δεδομένων.
57. Ο ΕΕΠΔ διατυπώνει τις ακόλουθες συστάσεις:
- να προσδιορισθεί στο άρθρο 13 ο σκοπός του καταλόγου προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες
 - να θεσπισθεί στο άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο ε), σε σχέση με την εξουσία εισόδου σε ιδιωτικές εγκαταστάσεις, γενική απαίτηση έκδοσης προηγούμενης δικαστικής άδειας
 - να θεσπισθεί στο άρθρο 17 παράγραφος 2 στοιχείο στ), σε σχέση με την εξουσία απαίτησης στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχείων διακίνησης δεδομένων, γενική απαίτηση έκδοσης προηγούμενης δικαστικής άδειας καθώς και απαίτηση επίσημης απόφασης στην οποία θα προσδιορίζονται: i) η νομική βάση, ii) ο σκοπός του αιτήματος, iii) οι απαιτούμενες πληροφορίες, iv) η προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να παρασχεθούν οι πληροφορίες, και v) το δικαίωμα του αποδέκτη να ζητεί τον έλεγχο της απόφασης από το δικαστήριο

⁽¹⁾ Βλ., για παράδειγμα, τη γνωμοδότηση, της 15ης Απριλίου 2011, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης, καθώς και τη γνωμοδότηση, της 1ης Ιουνίου 2011, σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF). Αμφότερες διατίθενται στη διεύθυνση <http://www.edps.europa.eu>

⁽²⁾ Ο ΕΕΠΔ έχει ήδη υπογραμμίσει τη σημασία της τήρησης της αρχής της εμπιστευτικότητας όσον αφορά την ταυτότητα των καταγγελλόντων σε επιστολή προς τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή, της 30ής Ιουλίου 2010, στην υπόθεση 2010-0458, η οποία είναι διαθέσιμη στον δικτυακό τόπο του ΕΕΠΔ (<http://www.edps.europa.eu>). Βλ. επίσης τις γνωμοδοτήσεις προηγούμενου ελέγχου του ΕΕΠΔ της 3ης Φεβρουαρίου 2012, της 23ης Ιουνίου 2006, σχετικά με τις εσωτερικές έρευνες της OLAF (Υπόθεση 2005-0418), και της 4ης Οκτωβρίου 2007 σχετικά με τις εξωτερικές έρευνες της OLAF (Υπόθεσεις 2007-47, 2007-48, 2007-49, 2007-50, 2007-72).

⁽³⁾ Βλ. γνωμοδότηση, της 15ης Απριλίου 2011, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον ετήσιο προϋπολογισμό της Ένωσης, η οποία διατίθεται στη διεύθυνση <http://www.edps.europa.eu>

- να προσδιορισθούν οι κατηγορίες στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και αρχείων διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών ή από επενδυτική εταιρεία τις οποίες μπορούν να ζητούν οι αρμόδιες αρχές και να περιορισθεί το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 17 παράγραφος 2 στοιχείο στ) στα δεδομένα που επεξεργάζονται («τηρούν») συνήθως οι φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών στο πλαίσιο της οδηγίας 2002/58/ΕΚ
- να προστεθεί στο άρθρο 29 παράγραφος 1 στοιχείο β) διάταξη η οποία θα ορίζει τα εξής: «η ταυτότητα των εν λόγω προσώπων πρέπει να προστατεύεται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, εκτός εάν η δημοσιοποίησή της απαιτείται από την εθνική νομοθεσία στο πλαίσιο περαιτέρω έρευνας ή επακόλουθης δικαστικής διαδικασίας»
- υπό το πρίσμα των αμφιβολιών που διατυπώνονται στην παρούσα γνωμοδότηση, να αξιολογηθεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα του προτεινόμενου συστήματος υποχρεωτικής δημοσίευσης των κυρώσεων. Με την επιφύλαξη του αποτελέσματος του ελέγχου αναγκαιότητας και αναλογικότητας, να προβλεφθούν σε κάθε περίπτωση κατάλληλες εγγυήσεις, ώστε να διασφαλίζονται ο σεβασμός του τεκμηρίου της αθωότητας, το δικαίωμα αντίταξης των ενδιαφερομένων, η ασφάλεια/ορθότητα των δεδομένων και η διαγραφή τους μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος.

Βρυξέλλες, 10 Φεβρουαρίου 2012.

Giovanni BUTTARELLI
Αναπληρωτής Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας
Δεδομένων
